

*Hoc scripta ipsius Ōlāi Magnī lēctōribus
praebet, annotātiōibus marginālibus
additīs, atque idōneum est iis quī librum c.t.
Familia Rōmāna et subsidia huic accēdentia
iam perlēgērunt.*

INTERPRETATIO I: DE FEROCIA HOMINUM IN LUPOS CONVERSORUM

QUONIAM praesenti lib. cap. XV. de diversō lupōrum genere dictum est, pretium operae mē factūrum esse arbitrātus sum, sī in fine hujus lib. de animal., sylves. lupōrum genus ē hominibus conversum, quod Plīnius lib. VIII. cap. XXII. fabulōsum, ac salsum cōfidenter existimandum esse affirmat, tālēs in terrīs ad Septentriōnem maximē vergentibus, etiamnum magnā in cōpiā reperīrī, adicerem.

In Prūssiā, Līvoniā, atque Lithuāniā, quamvis lupōrum rapācitātem per tōtum paene annum incolae haud exiguō cum damnō experiuntur, quia eōrum pecora ingentī multitudīne passim in sylvīs, dummodo exiguō intervāllō ā grege aberrant, dilaniantur, ac cōsumuntur: tamen hoc dispendium nōn adeō magnum ab illīs reputātur, quam quod ā hominibus in lupōs conversōs sustinēre cōguntur. In fēstō enim Nātivitātis CHRĪSTĪ sub noctem, statūtō in locō, quem inter sē dēterminātum habent, tanta lupōrum ē hominibus dīversīs in locīs habitantibus conversōrum cōpia congregātur, quae postea eādē nocte mirā ferociā cum in genus hūmānum, tum in cētera animālia, quae feram nātūram nōn habent, saevit, ut majus dētrimentum ab hīs, istius regiōnis inhabitātōrēs, quam umquam ā vērīs & nātūrālibus lupīs accipiant.

lib.cap. XV = libro capitulo quinto decimo

pretium operae = digna res est, utile est

arbitrari, arbitratus sum = putare

lib. de animal. sylves. = libri de animalibus sylvestribus

lib. VIII. cap. XXII = libro octavo capitulo altero et vicesimo

salsus, a, um = facetus, a, um

vergens, ntis = situs, a, um

tales = homines in lupos conversi

etiamnum = adhuc

adiicio, adicere = addere

quamvis = quamquam

pene/paene = fere/ferme

passim = ubique et disperse

dummodo = si modo

intervallum, i, n. = spatium

dilaniare = in diversas partes divellere vel scindere

consumere = esse, edere

dispēdium = detrimentum, damnum, quod perditum est (conversis?)

sustinere = pati

sub noctem = nocte

statutus, a, um = certus, firmus, fixus, a, um

mirus, a, um = mirabilis, e

Nam uti compertum habētur, aedificia hominum in sylvis existentium, mīrā cum atrōcitatē oppugnant, ipsāsque forēs effringere cōnantur, quod tam hominēs, quam reliqua animantia ibīdem manentia cōsūmant. Cellāria cervisiārum ingrediuntur, ac illīc aliquot cervisiae, aut medōnis tonnās ēpōtant, ipsaque vāsa vacua in mediō cellārīi

ūnum super aliud ēlevandō collocant: in quō ā nātīvīs ac genuīnīs lupīs discrepant.

Locum vērō, ubi forsan illā nocte quiēvērunt, hārum terrārum incolae fātīdicum arbitrantur: quia sī alicui in eō quid adversī contigerit, velutī vehiculum obvertatur, atque ipse nivibus iniiciātur, plānē sibi persuāsum habent, eum istō annō morte moritūrum, quemadmodum id ā multīs temporibus per experientiam explōrāvērunt.

uti = ut, prout, sicut

compertum habere = aliquid novisse

effringere = vi et impetu frangere

animans = qui/quod vivit, animam ducit

aliquot = complures (nescio quot)

cervisia, ae, f. = potus alcoholicus factus ex variis frugibus, praecipue ex hordeo

medo, medonis, f. = potus alcoholicus factus ex melle

tonna, ae, f. = vas maximum, dolium

epotare = potum exhaustire, totum potum consumere

collocare = statuere, ponere

in quo = in vasis epotandis collocandisque.

discrepare = ab aliquo differre

fatidicus, a, um = qui/quod futura praedicit

adversus, a, um, = malus, a, um

alicui contingere = alicui accidere

veluti = sicut

sibi aliquid persuasum habere = aliquid credere

quemadmodum = ita ut

explorare = cognoscere, experiri, probare

Intrā Lithuāniam, Samogethiam, ac Curōniam est pariēs quīdam, ē quōdam castellō dīrutō reliquus, ad hunc certō annī tempore aliquot mīllia eōrum conveniunt, ac ūniuscujusque agilitātem in saltandō explōrant: quī hunc parietem trānsilīre nequiverint, uti pinguiōribus fere ēvenit, flagellis ab eōrum praefectīs caeduntur. Dēnique cōstanter asseritur, inter hanc multitudinem etiam istius terrae magnātēs, atque ē primā nōbilitāte virōs versārī: quī quōmodo ad eam vēsāniam, ac metamorphōsin longē terribilem, quam deinde statīs temporibus

negligere haud possunt, plērunque perveniant, sequenti cap. docēbitur.

versipellis, is, m. = homō in lupum conversus/cuius pellis in fōrmam lupī versa est

1. Quid Plīnius dē versipellis scripsit?
2. Num Ōlāus esse parvum numerum versipellium in terrīs septentriōnālibus arbitrātur?
3. Quī plūra animālia incolārum dēvorant, versipellēs an lupī genuīnī vērīque?
4. Adhibentne versipellēs saevitiam modo in aliās bēstiās?
5. Quid lupī ā hominibus conversī faciunt ut domicilia incolārum intrent?
6. Quī pōtūs versipellēs dēlectant?
7. Quid versipellēs neque lupī nātivī vērīque in cellāria faciunt?
8. Quid incolae putant in locīs, ubi versipellēs quiēscant, accidere? Quārē illi loci fātidicī īfaustīque habentur?
9. Quōmodo versipellēs agilitātem suam explōrant probantque?
10. Sī quī eōrum sē esse sēgnēs neque agilēs dēmōnstrāvērunt, quid tunc iis accidit?
11. Num tantum pauperēs humilēsque inter versipellēs versantur?

diruere, diruisse, dirutum = delere, evertere

paries, parietis, m. = murus, i, m.

eorum = hominum in lupos conversorum

unusquisque = quisque

transilire = trans + salire

pinguis, e = crassus, obesus, a, um

alicui evenire = alicui accidere

flagellum, i, m = instrumentum sive verber e multis partibus flexibilibus (loris) factum quo puniendi saeve verberantur

praefectus, i, m. = qui rem ducit

flagellis caedere, cecidi, caesum = severe aliquem flagellis verberare

asserere = aliquid tanquam verum affirmare

magnas, atis, m. = vir primarius, princeps

versari = alicubi esse

vesania, ae, f. = amentia, similiis insaniae est

status, a, um = fixus, certus, a, um

plerum(n)que = saepe

cap. = capitulo

*Haec interpretātiō simplicior plāniorque ā mē
reddita est atque idōnea lēctōribus quī ~Cap.
XXVI librī c.t. Familia Rōmāna iam
perlēgērunt.*

INTERPRETATIÓ II: DÉ SAEVITIÁ HOMINVM IN LVPÓS CONVERSÓRVM

Quoniam dē dīversīs generibus lupōrum in capitulō quīntō decimō iam aliquid scrīpsimus, dignum mihi vidētur aliquid dē hominibus in lupōs conversīs in fine huius librī dīcere quōrum magnus numerus etiam nunc in terrīs septentriōnālibus vīvit. Plīnius autem iam nōbīs affirmat hoc genus lupōrum esse fābulōsum fictumque neque vērū.

In Prūssiā, Līvoniā, atque Lithuāniā, inhabitātōrēs multa animālia propter vērōs lupōs saevōs rapācēsque amittunt quia illī ferī animālia, quī ā gregibus suīs aberrāvērunt, dēvorant. Sī tamen inhabitātōrēs numerum animālium ā lupīs vērīs interfectōrum cum multitudine eōrum ā versipellibus dēvorātōrum comparant, propter versipellēs longē plūra amissa esse aestimant. In fēstō nātivitātis Chrīstī, nocte et certō in locō, magnus numerus versipellium conveniunt. Tunc, nōn solum in hominēs sed etiam in aliās bēstiās magna cum saevitiā impetūs faciunt. Incolae multō quidem plūra animālia ā versipellibus interfecta esse quam ā lupīs vērīs putant.

quoniam = quia, quando

mihi videtur = puto

homo in lupum conversus
= versipellis, is, m.

septentrionalis, e
Norvegia Suetiaque terrae
septentrionales sunt.
Australia autem meridionalis
est.

Plinius = Auctor Romanus
clarissimus qui multa de
historia naturali scripsit.

fabulosus, a, um = quod in
fabulis legitur neque
saepe verum est.

rapax, rapacis, adj = qui
omnia rapere auferre
cupit

amittere, amisisse,
amissum, ⇔ servare

interficio, interfecisse,
interfectum = mortuum
facere, necare,

aestimare, aestimavisse,
aestimatum = putare,
censere

impetus, us, m. =
impetum in aliquem
facere = aliquem violenter
petere

incola, ae, m/f. = inhabitator,
qui terram incolit

Nam ut omnibus nōtum est, versipellēs domicilia eōrum in silvīs habitantium saevē oppugnant ac iānuās eōrum vī impetūque frangunt atque hominēs et cētera animālia quae īsunt cōsūmunt. Deinde cellāria domiciliōrum intrant atque illīc et cervisiās et magna vāsa medōnis bibunt. Postquam multum cervisiae medōnisque bibērunt, vāsa vacua mediō in cellāriō colligunt et ex hīs turriculam faciunt. In hōc modō ā lupīs

vērīs differunt quod illī nec cervisiās bibunt nec turriculās ē vāsīs faciunt.

quiesco, quievisse, quietum = in otio/quieto esse, dormire

Versipellis quiescit.

Locum ubi versipellēs fortasse illā nocte quievērunt inhabitātōrēs esse infēlicem putant. Sī quid malī alicui miserō in illō locō accidit (velut raeda eius in fossā ēversa), eum ipsō annō moritūrum esse crēdunt.

notus, a, um = quod novimus

frango, fregisse, fractum = rumpere

conantur=temptant

cervesia, ae, f.

medo, medonis, f. = potus alcoholicus ex melle factus

vas, vasis, n.

vasa

colligo, collegisse, collectum = in unum locum ponere

turris, is, f. turricula = parva turris

infelix, infelicis = infortunatus, calamitosus, a, um

si quid = si aliquid

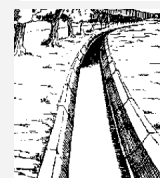
alicui (homini) misero

accidit=fit

raeda, ae, f.

fossa, ae, f.

Inter Lithuāniam, Samogethiam, et Curōniam est mūrus quīdam ex castellō ruinosō reliquus. Ad hunc mūrum certō annī tempore millia versipellium conveniunt. Ibi quisque trāns mūrum salīre cōnātur quia necesse est iīs agilitātem probāre. Quī autem trāns mūrum salīre nōn potuērunt neque sē esse agilēs dēmōnstrant, ā ducibus flagellis sevērissimē verberantur.

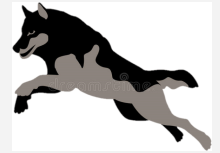
Dēnique, multī hominēs dīcunt inter multitudinem versipellium et nōbilēs prīncipēsque invenīrī posse! Quōmodo hominēs in lupōs convertī possint in sequentī capitulō docēbitur!

1. Quōmodo “hominēs in lupōs conversī” nōminantur?
2. Ubi illī adhūc vīvunt?
3. Putatne Plīnius versipellēs esse vērōs?
4. Putatne Ōlāus Magnus versipellēs esse vērōs?
5. Quī plūra animālia dēvorant, lupī vērī an versipellēs?
6. Quō diē/quandō magnus numerum versipellium conveniunt?
7. Faciuntne versipellēs impetūs in hominēs an solum in aliās bēstiās?
8. Quid versipellēs in cellāriīs inveniunt ac bibunt?
9. Quōmodo turriculās faciunt?
10. Quid dē locīs ubi versipellēs quiēscunt putātur?
11. Quōmodo versipellēs agilitātem suam probant?
12. Quid versipellibus miserīs accidit quī agilitātem suam probāre nōn possunt?
13. Possuntne nōbilēs prīncipēsque in lupōs convertī?

castellum, i, n.

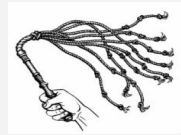
salio, salire, saluisse

lupus agilis salit

probare = demonstrare

flagellum, i, n.

Solum = modo, tantum

Haec interpretatiō simplicior plāniorque ā mē reddita est atque idōnea lēctōribus quī Cap. X librī c.t. Familia Rōmāna iam perlēgērunt.

INTERPRETATIO III: DE VERSIPELLIBUS

Versipellis est homō in fōrmam lupī conversus. Suntne versipellēs fābulōsī fictīque? Immō, vērī sunt! Versipellēs etiam nunc in Scandināviā cēterisque terrīs habitant. Quid Plīnius, scrīptor Rōmānus, dē versipellibus putat? Putatne versipellēs esse vērōs? Plīnius eōs nōn esse vērōs putat sed fābulōsōs fictōsque.

In Scandināviā et cēteris terrīs, lupī nātūrālēs (id est quī versipellēs nōn sunt) multa animālia inhabitātōrum capiunt et dēvorant. Lupī autem nātūrālēs nōn tam saevī rapācēsque quam versipellēs sunt. Lupī enim nātūrālēs nōn tam multa animālia capiunt et dēvorant quam versipellēs.

In fēstō nātivitātis Chrīstī, magnus numerus versipellium convenit. Deinde, illī versipellēs saevī rapācēsque nōn solum bēstiās sed etiam hominēs magnā cum saevitiā rapācitateque petunt.

Lupi rapaces alias bestias capiunt eduntque.

versipellis = homo in formam lupi conversus/mutatus.

fabulosus, a, um = quod in fabulis est, saepe falsum est, neque verum

fictus, a, um = falsus neque verus

verus, a, um ⇔ falsus

inhabitor, -ris, m.

saevus, a, m = ferus, crudelis, violentusque

rapax, rapacis = rapax bestia est quae multa alia animalia capere et edere vult

Festus nativitatis Christi (Multis in terris festus nativitatis Christi die XXVo mensis Decembri (12/25) celebratur.)

Deinde = postea

Saevitia, ae, f. < saevus, a, um

Rapacitas, -atis, f. < rapax, rapacis

Quomodo? < quo modo?

domicilium, i, n. = ubi homines habitant

Quōmodo versipellēs domicilia inhabitātōrum hārum terrārum intrant? Ōstia eōrum domiciliōrum frangunt! Versipellēs rapācēs ōstia frangunt deinde domicilia intrant. Quid in domiciliīs faciunt? Primum, et hominēs et cētera animālia dēvorant! Deinde cellāria intrant. Quid in cellāriīs vident? Versipellēs multa vāsa in cellāriīs vident in quibus cervisia inest. Quid versipellēs faciunt? Multum cervisiae ex vāsibus bibunt. Deinde vāsa vacua colligunt. Quid ē vāsīs vacuīs faciunt? Turriculam ē vāsīs vacuīs faciunt. Lupī autem nātūrālēs neque cervisiās bibunt neque turriculās ē vāsīs faciunt.

Versipellēs cervisiam bibunt, turriculam faciunt, deinde fessī sunt dormiuntque. Inhabitātōrēs locōs, ubi dormiunt, esse malōs putant.

In hīs terrīs castellum antīquum est. Ad mūrū huius castelli versipellēs conveniunt. Illic enim agilitātem suam probant. Quōmodo agilitātem suam probant? Trāns mūrū saliunt! Aliī trāns mūrū salire nōn possunt, aliī nōn possunt. Quī trāns mūrū saliunt, agilitātem suam probant. Quī trāns mūrū salire nōn possunt neque agilitātem suam probant, verberantur! Versipellēs quī verberantur ululant: uuhuuu!

1. Cuius animālis versipellēs fōrmam habet?
2. Ubi versipellēs habitant?
3. Putatne Plīnus versipellēs esse fictōs?
4. Suntne lupī nātūrālēs tam rapācēs quam versipellēs?
5. Petuntne versipellēs tantum bēstiās?
6. Quid versipellēs edunt?
7. Quid bibunt?
8. Quid in cellāriīs faciunt?
9. Quōmodo versipellēs sē agilēs esse probant?
10. Cūr versipellēs verberantur?

frangere (fractum) =

ostium fractum est

vas, vasis, n.

multa vasa

cervisia, ae, f.

colligere = in unum locum ponere

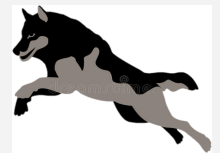
turris, turris f, turricula = parva turris

castellum, i, n. agilitas, -atis, f. < agilis, e

trans (praepositio + acc)

salire

Lupus salit.

